

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

01 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Nadejda TOMA
Liliana CATAN
Ion GUZUN

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Meșca Emilian în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 mai 2021, în cauza penală privind-l pe

BALAN Vasile XXXXX, născut la XXXXX,
originar din XXXXX, domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 19.08.2016 – 04.11.2020;

Instanța de apel: 03.12.2020 - 26.05.2021;

Instanța de recurs: 21.10.2021- 01.12.2021.

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătorei Bălți, sediul Central, din 04 noiembrie 2020, s-a încetat procesul penal în privința lui Balan Vasile de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal în legătură cu amnistia, în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, în perioada de timp 19 august 2015 până la 31 martie 2016, aflându-se pe XXXXX, folosindu-se de aceia că nu este observat de nimeni, pe ascuns a sustras din interiorul locuinței 14 uși din lemn cu sticle la preț de 400 lei fiecare; 8 geamuri duble din lemn cu sticle la preț de 500 lei fiecare; 2 hârlețe la preț de 80 lei fiecare; o furcă la preț de 50 lei; 3 săpi la preț de 50 lei fiecare; o lopată la preț de 80 lei; 2 greble la preț de 100 lei fiecare, cauzându-i părții vătămate Antonciuc Veronica prejudiciu material considerabil în mărime de 10.270 lei, acțiuni ce i-au fost încadrate la art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal cu calificativele *furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin pătrundere în alt loc de depozitare ca cauzare de daune în proporții considerabile.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de condamnare a inculpatului pe art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal la 6 luni închisoare, cu suspendarea condiționată a executării în ordinea art. 90 Cod penal pe un termen de probă de 1 an. În motivare apelantul a indicat aplicarea incorectă a

prevederilor amnistiei, fiind în prezența nerecunoașterii vinovăției și lipsei căinței sincere prevăzută de art. 57 Cod penal, nerecuperarea prejudiciului solicitat de către victima Antonciuc Veronica în sumă de 10.270 lei, cererea lăsată fără soluționare de către instanță contrar prevederilor art. 221 Cod de procedură penală, ceea ce determina inaplicabilitatea în speță a legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia, având interdicții la art. 10 alin. (1) pct. k).

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 26 mai 2021, apelul procurorului a fost admis, cu casarea sentinței și pronunțarea unei soluții noi, potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Balan Vasile a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal și prin coroborare cu prevederile art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, a fost liberat de pedeapsa penală în legătură cu prescrierea atragerii la răspunderea penală, prevăzută la art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal.

S-a admis acțiunea civilă a părții vătămate Antonciuc Veronica, cu încasarea în beneficiul ei de la inculpat a prejudiciului material în sumă de 10.270 lei și a prejudiciului moral în sumă de 2000 lei.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, este neîntemeiată încetarea procesului penal în legătură cu amnistia, la etapa judecării în fond a cauzei, în situația în care inculpatul nu și-a recunoscut vinovăția în comiterea faptei imputate, nemanifestându-și căință sinceră în raport cu prevederile art. 57 Cod penal și nu a recuperat prejudiciul solicitat de către victima Antonciuc Veronica în conținutul acțiunii civile, pe care instanța a lăsat-o fără soluționare.

Instanța de apel a menționat că, deși, inculpatul pe parcursul urmăririi penale și în instanța de fond a negat acuzațiile aduse, vinovăția și-a găsit deplină confirmare prin probatoriul administrat la faza urmăririi penale care a servit obiect de cercetare judecătorească atât în instanța de fond și apel și în special prin declarațiile părții vătămate și a martorilor.

Astfel, argumentele invocate de apărare în instanțe referitor la lipsa bazei probante ce i-ar demonstra vinovăția inculpatului în comiterea faptei imputate, sunt lipsite de temei real, venind în contradicție cu aspectele faptice a cauzei și exclud în totalitate versiunea transportării bunurilor sustrase cu acordul Lidei Olari pentru utilizare la foc, pe care ea nu a susținut-o, dându-i indicația transportării și depozitării lor în imobilul ce aparține din str. Sîngereiului 24, mun. Bălți și nu în alt loc.

Constatând ca fiind dovedită vinovăția lui Balan Vasile în comiterea infracțiunii prevăzută la art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, care în sensul art. 16 alin. (3) Cod penal face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, pentru care termenul de atragere la răspundere penală conform art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal este de cinci ani, termen prescris la data pronunțării prezentei decizii, reieșind din data comiterii faptei – 19.08.2015-31.03.2016, instanța de apel a dispus liberarea lui de pedeapsa penală în temeiul art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală în legătură cu prescrierea termenului atragerii lui la răspunderea penală. S-a reținut că, chiar și în

situația în care prin dispoziția nr. 1 din 18.03.2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, s-a suspendat termenul de prescripție pentru atragerea la răspunderea penală pe perioada stări de urgență 17.03.2020-15.05.2020 instituită pe teritoriul RM prin hotărârea Parlamentului nr. 55 din 17.03.2020, oricum la data pronunțării prezentei decizii, respectivul termen s-a prescris reieșind din data comiterii faptei – 19.08.2015-31.03.2016.

Concomitent s-a dispus soluționarea laturii civile, la care instanța de fond a omis să se expună. Prin urmare, în conformitate cu prevederile art. 32, 225 Cod de procedură penală și art. 1398 Cod civil s-a dispus încasarea în beneficiul părții vătămate de la inculpat a prejudiciul material cauzat în sumă de 10.270 lei, care a fost reținut prin învinuirea lui formulată de către acuzare în actul de sesizare a instanței. Iar prin prisma art. 1422 - 1423 Cod civil, instanța de apel a evaluat la caz prejudiciu moral în sumă de 2000 lei, fiind repartizat în conformitate cu principiul echității, stabilită în funcție de individ și de sensibilitatea acestuia, la caz de suferit partea vătămată ca urmare a stresul emoțional, fiind în corespundere cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de către acestea în urma acțiunilor ilicite comise de către inculpat, or instanța are obligația de a asigura o satisfacție morală pe baza unor aprecieri în echitate, însă în situația din speță despăgubirea în cuantumul solicitat depășește cu certitudine întinderea suferințelor cauzate părții vătămate Antoniu Veronica, or prejudiciu moral suferit, urmează să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venituri nejustificate.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Meșca Emilian în interesele inculpatului a atacat-o cu recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicitând casarea parțială a deciziei, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie respins încasarea de la inculpat a prejudiciului material în sumă de 10.270 lei, în rest dispozițiile decizia să rămână neschimbate.

În motivare recurentul a indicat că, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că prejudiciul material a fost recuperat (în partea care a fost demonstrată prin identificarea corpurilor delictale la inculpat), adică ușile și ferestrele au fost restituite pătimitei. Curtea de Apel nu a ținut cont de faptul că instrumentele (lopată, greblă etc.) nu au fost găsite la inculpat, și nu s-a demonstrat că el le-a luat. Decizia instanței de apel obligă inculpatul să recupereze prejudiciul de 10.270 lei, care de facto, a fost restituit părții vătămate.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, dat fiind faptul că contestația nu îndeplinește cerințele de formă și conținut, prevăzute de art. 429 și 430 Cod de procedură penală.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.*

Din actele cauzei se constată că avocatul Meșca Emilian a depus recursul ordinar la Curtea de Apel Bălți la data de **06.09.2021**, iar la Curtea Supremă de Justiție la data de **16.09.2021**.

Una din cerințele obligatorii la depunerea recursului ordinar se referă la respectarea termenului de declarare a acestuia de către titularii cererii respective. În corespundere cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel. Ca atare, termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În același context se relevă că, potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală: *„în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.”*

Din actele cauzei se constată că în cadrul examinării cauzei penale în instanța de apel, inculpatul (în lipsa apărătorului Meșca Emilian) a fost prezent la ședința din 26.05.2021, unde a fost pronunțat dispozitivul deciziei cu informarea că, pronunțarea deciziei motivate v-a avea loc pe data de **16.07.2021** (vol. I, f.d. 245-246). La pronunțarea deciziei motivate, inculpatul și apărătorul său nu s-au prezentat (vol. II, f.d. 2), dar copia deciziei a fost expediată în adresa lor, conform scrisorii de expediere din 19.07.2021 (vol. II, f.d. 15), astfel, depășindu-se termenul prevăzut de lege de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar.

Instanța de recurs menționează că, la pronunțarea hotărârii integrale legea nu solicită obligatoriu prezența părților, iar pentru părțile care nu s-au prezentat, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărârii motivate la data pronunțării, ultimele fiind plasate pe portalul web al instanței de judecată, astfel devenind publice pentru toți. Călăuzitoare în acest sens este și practica judiciară, potrivit căreia s-a statuat că neprezentarea părților, care au fost legal citate la ședința de judecată, dar s-au eschivat de a se prezenta, termenul de atac și pentru acestea oricum se calculează din momentul pronunțării hotărârii integrale.

Pe cale de consecință, având în vedere cele consemnate supra, Colegiul reține că, în cauza diferită judecătii, termenul de declarare a recursului a fost omis de către

recurent, respectiv argumentele aduse de acesta în cererea de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, el fiind decăzut de dreptul de a exercita această cale de atac.

În această ordine de idei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul ordinar declarat de avocatul Meșca Emilian în numele inculpatului, este inadmisibil, ca fiind declarate peste termen.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Meșca Emilian în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 mai 2021, în cauza penală privindu-l pe BALAN Vasile XXXXX, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 20 ianuarie 2022.

Președinte

Nadejda TOMA

Judecător

Liliana CATAN

Judecător

Ion GUZUN